Agrár-erdészeti rendszerek telepítése, ápolása és fenntartása (KAP-RD21-RD22-3-26)			
A hozzászólás időpontja	**Hozzászóló neve**	**A hozzászólás**	**Válasz**
2026.09.17 10:32	Tihanyi Bernadett	Agrár erdészeti rendszerek telepítése ápolása és fenntartása	Tisztelt Véleményező! Köszönjük az észrevételeket! Az észrevételekre adott részletes szakmai álláspontunk az alábbi sorokban olvasható. A támogatási feltételek értelmezése során a célterületi előírásokat, a támogatási összegeket és az igénylés szabályait együttesen kell alkalmazni.
		Készítette és benyújtotta: Tihanyi Bernadett (DLA-Innovátor Kft.)	
		A dokumentum a 2026. szeptember 8-án társadalmi egyeztetésre közzétett felhívástervezet és kapcsolódó mellékletei alapján foglalja egységes szerkezetbe a szakmai és gazdasági észrevételeket. A javaslatok célja, hogy az előírt műszaki tartalom, a hatósági és adminisztratív kötelezettségek, a hét éves fenntartás, valamint a támogatási egységköltségek arányban álljanak egymással.	
		A legfontosabb megállapítás, hogy több egységköltség nem tükrözi kellően az előírt műszaki tartalmat és a hosszú fenntartási időszakot. A szántóterületen létesített fasor és erdősáv esetében a termelésből kieső terület jövedelempótlásának szabályozása sem kellően átlátható, különösen akkor, ha a gazdálkodó az Agro ökológiai Programban is részt vesz.	
		A számításokban alkalmazott 400 Ft/EUR árfolyam kizárólag szemléltető érték. A tényleges forintösszeget a felhívásban meghatározott, kifizetéshez kapcsolódó EKB árfolyam alapján kell megállapítani.	

Összefoglaló módosítási javaslatok • A fedett szárnyék, az itató és a gémeskút egységköltségének piaci adatokon alapuló felülvizsgálata. • A gémeskút engedélyezési és bejelentési szabályainak egyértelmű, eljárási lépések szerinti bemutatása. • A fedett szárnyékhoz előírt más célú hasznosítási engedély indokoltságának és költséghatásának felülvizsgálata. • A hét éves fenntartás alatt megengedett javítások és elemcserék pontos meghatározása. • A fasor és erdősáv miatt termelésből kieső terület valós jövedelemkiesésének hektáralapú vizsgálata. • Az AÖP támogatás miatt alkalmazott jövedelempótlás levonásának felülvizsgálata. • A közvetlen támogatásokkal való együttigénylés feltételeinek példákkal történő egyértelműsítése. • A faegyedre megállapított telepítési és ápolási egységköltségek aktualizálása. • A pontozásban a szakmai vállalások és a tényleges állattartás súlyának növelése. • A nemzeti park igazgatósági nyilatkozat 30 napos korlátozásának enyhítése.	Az engedélyezési követelményeket a hatályos jogszabályokhoz igazodva kell alkalmazni. A fenntartás a rendeltetésszerű működés megőrzését, így a szükséges javítást és pótlást is magában foglalja. A jövedelempótlás és az egyéb támogatások kapcsolata az átfedő kompenzáció kizárásával értelmezendő. A részletes válaszokat a kapcsolódó észrevételeknél rögzítettük.
1 A kiegészítő beruházási elemek egységköltsége Érintett fejezetrészek: 3.1.2.2, 3.3.3 és 8.2, valamint a 3. melléklet. A fás legelő és kaszáló kialakításához választható kiegészítő beruházási elemek támogatása egységköltség alapú átalány. A támogatás nem a tényleges számlázott költséghez igazodik.	Az egységköltség alapú támogatásnál a kifizetés alapja az előírt műszaki tartalom szabályszerű megvalósítása. A támogatás összege nem a kedvezményezett egyedi beszerzési áraihoz igazodik, és a magasabb tényleges ráfordítás önmagában nem alapoz meg többlettámogatást.

Kiegészítő elem	Egységköltség	Kb. forintösszeg
Fedett szárnyék	180 EUR/db	72 000 Ft/db
Itató	135 EUR/db	54 000 Ft/db
Gémeskút	297 EUR/db	118 800 Ft/db

		A 3. mellékletben rögzített minimum műszaki tartalom alapján különösen a fedett szárnyék és a gémeskút egységköltsége szorul felülvizsgálatra. Ezek a létesítmények nem egyszerű, könnyűszerkezetes kiegészítők. Jelentős mennyiségű kemény lombos faanyagot, helyszíni kivitelezést, szállítást és hosszú távú fenntarthatóságot igényelnek. Javaslat: az egységköltségeket dokumentált, aktuális piaci ajánlatok alapján kell újraszámítani, beleértve az anyag, a gyártás, a szállítás, a telepítés és a kapcsolódó hatósági ügyintézés indokolt költségét.	Egyedi piaci ajánlatok alapján a támogatási összeg nem módosítható. Általános felülvizsgálat esetén a teljes előírt műszaki tartalom és a kapcsolódó indokolt költségek egységes módszertan szerinti vizsgálata szükséges, a KAP ST-vel és az alátámasztó egységköltség-számításokkal összhangban.
		2 A fedett szárnyék támogatásának arányossága A fedett szárnyéknak legalább 5 m² alapterületű, minimum 2 m belmagasságú, kemény lombos fából készülő építménynek kell lennie. A műszaki tartalom többek között nyolc tartóoszlopot, nyolc könyökfát, négy koszorúgerendát és legalább 5 cm vastag nád- vagy deszkafedést ír elő. A 180 EUR, szemléltető árfolyamon körülbelül 72 000 Ft támogatás a faanyag beszerzését sem feltétlenül fedezi, miközben a kedvezményezettnek a kivitelezést és a hét éves fenntartást is biztosítania kell. A szabályos megvalósításhoz ezért aránytalanul magas saját forrás válhat szükségessé egy közvetlen árbevételt nem termelő beruházásnál. Javaslat: a támogatási összeg emelése, vagy a műszaki tartalom és az egységköltség olyan módosítása, amely gazdaságilag megvalósítható megoldást eredményez.	A fedett szárnyék választható kiegészítő beruházási elem. A 180 EUR/db egységköltség az előírt műszaki tartalom teljesítéséhez kapcsolódik; az ettől eltérő, alacsonyabb műszaki tartalom nem fogadható el. A beruházás vállalásáról a kedvezményezettnek a rendelkezésre álló támogatás és saját forrás ismeretében kell döntenie.
		3 A gémeskút műszaki tartalma és támogatása A gémeskútnak tényleges víznyerést szolgáló föld alatti kialakítással és legalább 2 méter mély kútgödörrel kell rendelkeznie. Gépi vízkivétel nem alkalmazható. A felszíni szerkezethez kemény lombos fából készült kútkáva, legalább 3 méter hosszú vályú, 5–7 méteres ágas és 5–6 méteres gém szükséges. A 297 EUR, hozzávetőleg 118 800 Ft összegű egységköltségből a föld alatti víznyerő rész, a nagyméretű faelemek, a helyszíni kivitelezés és a hatósági követelmények együttes teljesítése nem látszik reálisan megvalósíthatónak. Javaslat: az egységköltség újraszámítása a teljes műszaki tartalom alapján, továbbá annak bemutatása, hogy az összeg meghatározásakor mely munkafázisokat és költségelemeket vették figyelembe.	Gémeskút esetén a teljes, működőképes víznyerő létesítményt és az előírt felszíni szerkezetet kell megvalósítani, a szükséges hatósági feltételek teljesítésével. A 297 EUR/db összeg egységköltség alapú támogatás, amelyhez egyedi költségalapú kiegészítés nem kapcsolódik.

		4 A gémeskút hatósági eljárásainak pontosítása Engedélyköteles esetben a támogatási kérelemhez az engedélyezési eljárás megindítását igazoló dokumentumot kell csatolni. Az első kifizetés feltétele a végleges vízjogi üzemeltetési engedély vagy a megfelelő vízügyi hatósági igazolás. Nem engedélyköteles tevékenységnél is szükséges a bejelentés teljesítésének és hatósági elfogadásának igazolása. Javaslat: külön eljárási táblázatban kell meghatározni, hogy milyen feltételek esetén szükséges vízjogi engedély vagy bejelentés, mely hatóság jár el, továbbá mely dokumentumot kell a támogatási és a kifizetési kérelemhez csatolni. Ez csökkentené a hibás kérelmek és hiánypótlások számát.	A gémeskút eljárási besorolását a tényleges vízhasználat és műszaki kialakítás alapján kell meghatározni; a gémeskút elnevezés önmagában nem jelent engedélymentességet. Az illetékes vízügyi hatósági feladatokat a kijelölt fővárosi vagy vármegyei kormányhivatal látja el. Engedélyköteles esetben a támogatási kérelemhez az eljárás megindításának igazolása szükséges. Az első kifizetési kérelemhez a végleges üzemeltetési engedély vagy az előírt hatósági igazolás csatolandó. Folyamatban lévő eljárásnál a kérelem benyújtásának igazolása csatolható, a támogatás folyósításának azonban feltétele a végleges engedély vagy az előírt hatósági igazolás benyújtása. Bejelentésköteles esetben a bejelentés és annak hatósági elfogadása igazolandó. Eljárási kötelezettséget a felhívás nem terjesztheti ki a jogszabályban meghatározott körön túl.
		5 Fedett szárnyék és a termőföld más célú hasznosítása A tervezet szerint a fedett szárnyékhoz az ingatlanügyi hatóság termőföld más célú hasznosítására vonatkozó engedélye szükséges. Indokolt megvizsgálni, hogy egy legalább 5 m²-es, állattartási és állatjóléti célt szolgáló létesítménynél minden esetben szükséges-e ez az eljárás. Javaslat: amennyiben az engedély jogszabály alapján nem mellőzhető, a felhívás részletesen ismertesse az eljárást, és az egységköltség meghatározásánál vegye figyelembe az engedélyezés költségét és adminisztratív terhét.	A fedett szárnyék kis alapterülete és állattartási rendeltetése önmagában nem mentesít a termőföldvédelmi követelmények alól. A felhívás szerinti ingatlanügyi hatósági engedélyt az érintett létesítményre be kell szerezni, és az előírt kifizetési kérelemhez csatolni kell. A felhívás nem adhat felmentést a jogszabályban előírt eljárás alól. Az engedélyezéshez külön, egyedi költségelszámolású támogatás nem igényelhető.

6 A hét éves fenntartási kötelezettség A támogatott agrár-erdészeti rendszer, valamint a kiegészítő elemek előírt állapotát a telepítés évét követő hetedik év végéig fenn kell tartani. A fából készült, időjárásnak kitett szerkezeteknél ezen idő alatt természetes elhasználódás és részleges meghibásodás várható. Javaslat: a felhívás határozza meg, milyen javítás, alkatrészcsere vagy szerkezeti elemcsere végezhető el anélkül, hogy az a támogatott műszaki tartalom megváltoztatásának minősülne. Rögzíteni kell azt is, milyen dokumentumokkal igazolható a javítás vagy pótlás.	A fenntartási kötelezettség teljesítéséhez szükséges karbantartás, javítás és elhasználódott elem cseréje elvégezhető, amennyiben a létesítmény rendeltetése, helye és a 3. melléklet szerinti kötelező műszaki tartalma megmarad. A csereelemnek is teljesítenie kell az előírt anyag- és méretkövetelményeket. A munkát az agrár-erdészeti naplóban célszerű rögzíteni, és dátumozott fényképekkel, valamint a rendelkezésre álló beszerzési iratokkal dokumentálni. Ezeket nem tekintjük a felhívásban nem szereplő új kifizetési mellékletnek. Az áthelyezés vagy az előírt műszaki tartalom megváltoztatása már a művelet módosítására irányadó eljárás szerint kezelendő.
7 A faegyed alapú telepítési és ápolási támogatások A mezővédő fasor és a fás legelő vagy kaszáló telepítési támogatása 38 EUR/fa. A fás legelő és kaszáló éves ápolási támogatása 3 EUR/fa/év. A telepítéshez legalább 1 méteres, igazolt származású erdészeti szaporítóanyag, terület-előkészítés, ültetés, vadrágás elleni védelem, évenkénti ápolás és szükség szerinti pótlás kapcsolódik. Javaslat: a 38 EUR/fa és a 3 EUR/fa/év összegek megfelelőségét aktuális csemeteárak, munkadíjak, védőeszközök, pótlási kötelezettség és a legalább 85%-os megmaradási elvárás alapján kell felülvizsgálni.	A 2023-2027-es KAP programozási időszak jelenlegi fázisában a támogatási összegek módosítására már nincs lehetőség, ugyanakkor az egységköltségszámításokat a következő programozási időszak előkészítése során felülvizsgáljuk. A tényleges ráfordítás eltérése nem módosítja az egységköltséget és nem csökkenti a vállalt kötelezettségeket. Az egységköltség szerinti támogatás mellett a kedvezményezett köteles az előírt szaporítóanyagot, védelmet, ápolást, pótlást és megmaradást biztosítani.
8 A termelésből kieső terület számszerű vizsgálata Érintett fejezetrészek: 3.3.1 6–7 pont, 3.3.3 1. célterület a és b tevékenység, valamint 8.2. A mezővédő fasor esetében 10 méter, a mezővédő erdősávnál 20 méter széles, mezőgazdasági főnövénytől mentes sávot kell kialakítani. Ezeken a területeken köztesművelés nem végezhető, ezért búza, napraforgó vagy más szántóföldi főnövény nem termelhető.	A 10, illetve 20 méter széles, mezőgazdasági főnövénytől mentes sáv kialakítása kötelező. E sávokban a felhívás szerint gyepkultúra fenntartható, köztesművelés nem végezhető. A termelésből kieső sáv területe és a támogatás megállapításának egysége különböző fogalom: a támogatást a felhívásban meghatározott faegyed, illetve folyóméter alapján kell kiszámítani.
Mezővédő fasor számítási példa Száz folyóméter fasor 10 méteres szélességgel 0,10 hektár termelésből kieső területet jelent. Öt méteres tőtávolsággal 20 fa telepíthető.	A 100 m × 10 m = 0,10 ha területszámítás és az 5 m-es tőtávhoz közelítőleg kapcsolódó 20 fa szemléltetésre alkalmas. A tényleges egyedszámot a telepítési elrendezés szerint kell megállapítani. A kifizetésnél a teljes támogatásba vont területhez kapcsolódó hektáronkénti támogathatósági korlátot is alkalmazni kell; a 0,10 ha-os sáv önmagában nem igazolja 20 fa támogatási jogosultságát.

		<table><tr><th>Tétel</th><th>Számítás</th><th>Összeg</th></tr><tr><td>Telepítési támogatás</td><td>100 fm × 12 EUR</td><td>1 200 EUR egyszeri</td></tr><tr><td>Éves teljes fenntartási támogatás</td><td>100 fm × 2 EUR</td><td>200 EUR/év</td></tr><tr><td>Ebből jövedelempótlás</td><td>100 fm × 1,10 EUR</td><td>110 EUR/év</td></tr><tr><td>Jövedelempótlás hektárra vetítve</td><td>110 EUR ÷ 0,20 ha</td><td>550 EUR/ha/év</td></tr></table>	
		Szemléltető árfolyamon a jövedelempótlás 13 760 Ft/év a 0,10 hektáros sávra, vagyis 137 600 Ft/ha/év. Hárommétereres tőtávolságnál több fa telepíthető ugyanarra a hosszra, ezért a hektárra vetített támogatás magasabb lehet. Mezővédő erdősáv számítási példa Száz folyóméter erdősáv 20 méteres szélességgel 0,20 hektár termelésből kieső területet jelent.	A 20 fa × 1,72 EUR/fa/év = 34,40 EUR/év jövedelempótló rész 0,10 ha-ra vetítve 344 EUR/ha/év. A 400 Ft/EUR szemléltető árfolyammal számolt 13 760 Ft/év, illetve 137 600 Ft/ha/év számtanilag helyes. Ez nem önálló hektáralapú támogatási tétel. A 100 m × 20 m = 0,20 ha erdősáv-terület ugyancsak helyes, de a támogatható hosszúságot a támogatásba vont területre előírt korlát szerint kell meghatározni.
		<table><tr><th>Tétel</th><th>Számítás</th><th>Összeg</th></tr><tr><td>Telepítési támogatás</td><td>20 fa × 38 EUR</td><td>760 EUR egyszeri</td></tr><tr><td>Éves teljes fenntartási támogatás</td><td>20 fa × 4,75 EUR</td><td>95 EUR/év</td></tr><tr><td>Ebből jövedelempótlás</td><td>20 fa × 1,72 EUR</td><td>34,40 EUR/év</td></tr><tr><td>Jövedelempótlás hektárra vetítve</td><td>34,40 EUR ÷ 0,10 ha</td><td>344 EUR/ha/év</td></tr></table>	

Szemléltető árfolyamon a jövedelempótlás 44 000 Ft/év a 0,20 hektáros sávra, vagyis 220 000 Ft/ha/év. 9 Összevetés a búza és napraforgó területalapú támogatásával A búza és a napraforgó között az általános közvetlen támogatások szempontjából nincs lényeges különbség. Mindkét növény esetében igényelhető lehet a BISS, az üzemmérettől függő CRISS és az AÖP, ha a gazdálkodó teljesíti a jogcím feltételeit. A 2026. évi végleges fajlagos összegek előre nem rögzíthetők, ezért az alábbi adatok tervezési nagyságrendek.	A 100 m erdősávra számolt 110 EUR/év jövedelempótló rész 0,20 ha-ra vetítve 550 EUR/ha/év. A 400 Ft/EUR szemléltető árfolyam mellett ez 44 000 Ft/év, illetve 220 000 Ft/ha/év. A hektárra vetítés összehasonlító mutató, nem külön igényelhető támogatás. A BISS, CRISS és AÖP összegeivel történő összevetésnél az adott jogcím jogosultságát, a ténylegesen támogatható területet és az átfedő kompenzációt külön kell vizsgálni.
Jogcím vagy területi kategória / **Tervezési nagyságrend** BISS — kb. 147 EUR/ha/év CRISS az első 10 hektárra — kb. 80 EUR/ha/év CRISS 10–150 hektár között — kb. 40 EUR/ha/év AÖP — kb. 81 EUR/ha/év BISS + CRISS + AÖP az első 10 hektárnál — kb. 308 EUR/ha/év BISS + CRISS + AÖP 10–150 hektár között — kb. 268 EUR/ha/év BISS + AÖP CRISS nélkül — kb. 228 EUR/ha/év	
A közvetlen támogatásokhoz hozzáadódik a növénytermesztés gazdasági eredménye. A fás sáv jövedelempótlását ezért nem elegendő csak a BISS, CRISS és AÖP összegével összehasonlítani. A búza vagy napraforgó elmaradó, többéves átlagos fedezeti hozzájárulását is figyelembe kell venni. Következtetés: a fasor hektárra vetített 344–573 EUR/év, illetve az erdősáv 550 EUR/ha/év jövedelempótlása meghaladhatja az általános területalapú támogatások összegét, de nem bizonyított, hogy a termelés teljes elmaradó gazdasági eredményét és a hosszú távú kötelezettségek kockázatát is fedezi.	A jövedelempótlás megítélésekor a kieső mezőgazdasági tevékenység elmaradó jövedelme, a megtakarított ráfordítások és a kapcsolódó támogatások együtt veendők figyelembe. A támogatás egységes számítási módszeren alapul, nem az egyes gazdaságok adott évi árbevételét vagy nyereségét téríti meg. A példák önmagukban nem alapoznak meg egyedi támogatásemelést.

10 Közvetlen támogatások és az AÖP miatti levonás A tervezet alapján nem állapítható meg automatikusan, hogy a fasor vagy erdősáv teljes területe valamennyi egységes kérelmes támogatásból kiesik. Az agrár-erdészeti rendszerrel érintett mezőgazdasági kultúrát az agrár-erdészeti rendszer területével együtt kell figyelembe venni az alapszintű jövedelemtámogatás minimális támogatható területének vizsgálatakor. A támogathatóság pontos gyakorlati feltételeit azonban egyértelműsíteni kell. A tervezet két külön korlátozást tartalmaz. A támogatással létrehozott fasor vagy erdősáv területe nem számítható be az AÖP nem termelő tájképi elemek és területek kijelölésére vonatkozó gyakorlat teljesítésébe. Emellett AÖP támogatás esetén a fenntartási támogatást csökkenteni kell a kieső mezőgazdasági jövedelem kompenzációjával.	Az agrár-erdészeti telepítés nem jelent automatikus kizárást valamennyi közvetlen támogatásból. A BISS és CRISS jogosultságát az adott terület tényleges állapota, mezőgazdasági használata és a tárgyévi szabályok szerint kell megállapítani. Az AÖP-ben való részvétel és a támogatott sáv AÖP-gyakorlatba történő beszámítása külön kérdés. A felhívásban kizárt beszámítás nem alkalmazható. Az AÖP miatti csökkentés a felhívás szerinti érintett terület fenntartási támogatásának jövedelempótló részére vonatkozik, az ápolási rész fennmarad. Az AKG- és ÖKO-kérelemmel érintett terület bevonhatósága nem jelent feltétel nélküli, teljes összegű együttes kifizetést: minden jogcím területi és kötelezettségi feltételeit külön teljesíteni kell.
<table><tr><th>Tevékenység</th><th>Teljes éves összeg</th><th>Jövedelempótló rész</th><th>AÖP mellett megmaradó rész</th></tr><tr><td>Mezővédő fasor</td><td>4,75 EUR/fa</td><td>1,72 EUR/fa</td><td>3,03 EUR/fa/év</td></tr><tr><td>Mezővédő erdősáv</td><td>2,00 EUR/fm</td><td>1,10 EUR/fm</td><td>0,90 EUR/fm/év</td></tr></table>	
A fenti példákban a 100 méteres fasor éves támogatása 95 EUR-ról 60,60 EUR-ra, a 100 méteres erdősávé 200 EUR-ról 90 EUR-ra csökken. A gazdálkodó tehát az AÖP-ben való részvétel mellett nem kap tényleges többlet-jövedelempótlást, miközben a fás sáv területén nem termelhet főnövényt és az AÖP gyakorlat teljesítésébe sem számíthatja be a támogatott sávot. Javaslat: felül kell vizsgálni az automatikus levonást, és hivatalos példákkal kell bemutatni, hogy a fasor és az erdősáv területe milyen feltételekkel jogosult BISS, CRISS, AÖP, AKG vagy ÖKO támogatásra. A kettős finanszírozás kizárását úgy kell biztosítani, hogy a gazdálkodó tényleges jövedelemkiesése ne maradjon kompenzálatlan.	A megadott példában a 20 fa után számolt 95 EUR/év fenntartási támogatásból a 34,40 EUR jövedelempótló rész levonásával 60,60 EUR/év, a 100 m erdősáv 200 EUR/év támogatásából 110 EUR levonásával 90 EUR/év marad. A számítás az adott mennyiségek támogatási jogosultsága és az AÖP miatti csökkentés feltételeinek fennállása esetén helyes. A levonás indoka az átfedő kompenzáció kizárása. A konkrét gazdaság összes kifizetése az AÖP-jogosultság és a többi jogcím alapján külön számítandó.

11 A jövedelempótlás meghatározására vonatkozó javaslat Javasoljuk, hogy a jövedelempótlás ne kizárólag faegyedre vagy folyóméterre legyen meghatározva. A felhívás a számítás alapját a termelésből ténylegesen kivont terület hektárban kifejezett nagyságával is kapcsolja össze. • A kompenzáció alapja a 10, illetve 20 méter széles, főnövénytől mentes sáv tényleges területe legyen. • A fajlagos összeg meghatározásakor a főbb szántóföldi kultúrák többéves átlagos fedezeti hozzájárulását vegyék figyelembe. • A számítás térjen ki a közvetlen támogatások, az AÖP, az AKG és az ÖKO támogatás együttes igénylésére. • A felhívás tartalmazzon legalább egy 100 méteres fasorra és egy 100 méteres erdősávra vonatkozó hivatalos példát. • Az éves támogatás fedezze az ápolás és pótlás költsége mellett a termelés valós elmaradó jövedelmét is.	A ténylegesen főnövénymentes sáv területére történő átszámítás megfelelő kiegészítő tájékoztatás, de nem módosítja az igénylés alapját. A bemutatott 100 méteres példák csak a hektáronkénti támogathatósági korlátokkal és az együttigénylés feltételeivel együtt alkalmazhatók. A gazdaságonkénti, tényleges jövedelemveszteség utólagos megtérítését a konstrukció nem tartalmazza.
12 Állatállományhoz kapcsolódó pontozás A fás legelő és kaszáló esetében a legalább 0,5 ÁE/ha legeltethető állatállomány 5 pontot jelent. A fedett szárnyék, az itató és a gémeskút közvetlenül az állattartáshoz kapcsolódik, ezért indokolt lenne a tényleges állatállományt nagyobb súllyal értékelni. Javaslat: az állattartáshoz kapcsolódó pontszám növelése, vagy több fokozat kialakítása az állatsűrűség alapján. Ez erősítené a beruházás és a tényleges gazdálkodási szükséglet kapcsolatát.	A fás legelő mellett a fás kaszáló kialakítása is önállóan megvalósítható tevékenység, ezért az állattartás súlyának növelése nem indokolt. A kiegészítő elemek választása a tervezett használathoz igazodó gazdálkodói döntés; a magasabb állatsűrűség önmagában nem jelent nagyobb környezeti értéket.
13 A nemzeti park igazgatósági nyilatkozat érvényessége Védett természeti terület, Natura 2000 vagy MTÉT terület esetén a nemzeti park igazgatóság támogató nyilatkozata szükséges. A tervezet szerint a benyújtási szakasz első napjához képest 30 napnál korábbi nyilatkozat nem fogadható el. Javaslat: a 30 napos korlátozás felülvizsgálata. Ha a megvalósítási hely, a fajösszetétel, a telepítési terv és a tevékenység nem változott, a szakmai nyilatkozat hosszabb ideig is érvényes maradhat. A jelenlegi szabály a pályázóknak és a nemzeti park igazgatóságoknak egyaránt többletterhet okozhat.	A nyilatkozatnak az adott kérelem konkrét helyére és műszaki tartalmára kell vonatkoznia. Korábbi szakmai egyeztetésre van lehetőség, a benyújtott nyilatkozatnak azonban teljesítenie kell az időbeli feltételt. A nemzeti park igazgatóság szakmai nyilatkozata nem helyettesíti a külön jogszabály alapján szükséges természetvédelmi hatósági engedélyt.

		14 A pontozási rendszer arányai A terület környezeti besorolásából jelentős pontszám szerezhető, miközben a pályázó szakmai vállalásai kisebb súllyal jelennek meg. A területi adottságok jelentős része a gazdálkodó döntésétől független. Javaslat: az őshonos fajok, a fajgazdagság, a méhlegelőként hasznos fajok aránya, a tényleges állattartás és más szakmai minőségi vállalások nagyobb súlyú értékelése. A pontozás jobban ösztönözze azokat a döntéseket, amelyek ténylegesen növelik az agrár-erdészeti rendszer környezeti értékét.	A kiválasztási szempontok a terület környezeti jelentőségét és a pályázó szakmai vállalásait együttesen értékelik. A természeti adottságok pontozásának célja a környezeti szempontból kiemelt helyszínek előnyben részesítése.
		15 Záró álláspont A felhívás környezeti, klímavédelmi, biodiverzitási és tájvédelmi céljai szakmailag indokoltak. Az eredményes végrehajtáshoz azonban a támogatási összegeknek, a műszaki előírásoknak, az engedélyezési követelményeknek és a hét éves kötelezettségeknek egymással arányban kell állniuk. Különösen indokolt a fedett szárnyék 180 EUR/db és a gémeskút 297 EUR/db egységköltségének felülvizsgálata. Szintén szükséges a fasor és erdősáv miatt termelésből kieső terület jövedelempótlásának átlátható, hektáralapú vizsgálata, valamint az AÖP miatti levonás módosítása vagy részletes szakmai indokolása. A javasolt módosítások hozzájárulnának ahhoz, hogy a támogatási konstrukció a környezeti célok teljesítése mellett a gazdálkodók számára is gazdaságilag vállalható, kiszámítható és ellenőrizhető legyen.	

2026.09.17 18:35	Pál László	Tisztelt KAP Csoport, Engedjék meg hogy bemutatkozzak: Pál László vagyok (MVH azonosítóm:1009759721) és családunk összesen 175 ha területen folytat szántóföldi ökológia gazdálkodást. Véleményünk szerint az ökológiai gazdálkodásé és fákkal/fásításokkal foglalkozó szakágaké a jövő, ezért is érdeklődünk a címben is megjelölt pályázat iránt. Szeretnénk indulni a teljes szántó területünkkel a "mezővédő fasor telepítése és ápolása" célterületen. Ez a pályázat harmóniában van az eddigi gazdálkodási gyakorlatunkkal és az elveinkkel. Szeretnék tenni egy nagyon fontos észrevételt a telepítésre adott idő és a fák méretével kapcsolatosan. A pályázat áttekintése során szembetűnt egy sarkalatos pont ami nehézséget okozhat mindenkinek aki a vállalásban részt akar venni, és ez a következő: A pályázat mindehol kiköti, hogy 1 méteres méretet meghaladó fákat kell telepíteni. Ezek nem lehetnek olyan fák, amiket a megnyert pályázat kézhez kapását megelőzően telepítettek. A nyertes pályázónak 24 hónapja lesz a telepítés megvalósítására. Itt jön a gond: Több olyan erdészeti csemetekerttel beszéltem akik képesek kinevelni a szükséges 1 méteres fákat olyan őshonos fajokból mint hárs, szil, vackor, vadalma. Mindegyik azt mondja, hogy 2 éves korára, szinte biztos hogy a fák nem nőnek meg 1 méteres nagyságúra, készletet pedig nem tartanak ezekből a fajokból olyan mennyiségben amit ez a pályázat megkíván.Tegyük fel hogy kockáztatunk, és előre megrendeljük a facsemetéket, a mai napon (2026.09.16), még akkor sem biztos hogy 1 méteresre meg fognak nőni a csemeték a megadott 24 hónapos időkeretben. Arról nem is beszélve, hogy a fákat még el is kell ültetni, amire 2027 tavaszán kapott nyertes pályázat esetén is csak 2029 tavaszán nyílik egy azaz egy darab lehetőség, ha egyáltalán addigra lesznek megfelelő méretű fái a pályázónak. Azt szeretném javasolni, hogy a fák szükséges méretét 1m helyett 50cm és 1m közötti vagy azt meghaladó méretűre mérsékeljék, vagy a telepítésre adott időablakot tágítsák 3 évesre.	Tisztelt Pál László! Köszönjük az észrevételeit. A követelmény a KAP ST-ben és az egységköltségek alapjául szolgáló műszaki tartalomban is rögzített; ettől egyedi eltérés nem biztosítható, illetve jelen programozási időszakban nem módosítható. A telepítés és a csemeték költségeit a támogatási összeg 100%-ban fedezi. A művelet a tervezet 4.1. pontja alapján a támogatási kérelem benyújtását követően saját felelősségre megkezdhető, így nem kizárólag a támogatási döntés után ültetett csemeték fogadhatók el. A határidő a telepítés befejezésére vonatkozik, a szaporítóanyag nevelésének nem kell ezen időszakon belül megkezdődnie.

